

‘Naar een lichtere Kerk’ - 2021

1. Introductie

Dit is een rapport met voorstellen voor de toekomstige organisatie van onze kerkelijke gemeentes in Santpoort en Velsbroek. Op 30 november 2020 heeft de Algemene Kerkenraad aan de beleidscommissie opdracht gegeven om hierover te adviseren.

Dat lijkt geen spannend onderwerp, het bestaansrecht van de Kerk met hoofdletter-K is immers niet afhankelijk van structuren die wij bedenken, Gods werk gaat altijd door, de Kerk kan best zonder kerk.

Maar de samenleving verandert, mensen denken minder in instituties en werken meer samen in ‘lichte’ netwerken. Met daarbovenop nog de nieuwe vraag hoe we uit als kerk uit de coronabeperkingen zullen komen. We staan voor de uitdaging om ons zodanig in te richten dat we in Santpoort en Velsbroek met elkaar waar kunnen maken waar we voor staan. Nu en in de komende jaren.

Dat was uitdagend en dat wordt alleen maar groter. We hoeven hier niet alle kerkelijke ontwikkelingen te herhalen die ons zo somber kunnen stemmen.

De beleidscommissie hoopt met dit stuk een bijdrage te leveren voor een organisatievorm

- die de uitvoering van onze basistaken ondersteunt,
- die vrijwilligers, zowel ambtsdragers als kerkliden ruimte biedt hun talenten te ontplooiën,
- en dat alles zo ‘licht mogelijk’ georganiseerd: minder organisatie en vergaderen, meer aandacht voor de kern van het kerk-zijn.

De beleidscommissie, 17 juni 2021,

Marja van Leeuwen,

Jan - Dirk Enschedé,

Willem Passchier,

Erik van der Kooij en

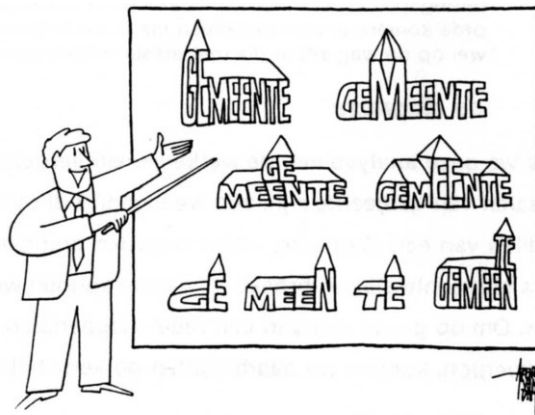
Gerrit Out

2. Wat hieraan voorafging . . .

Voor wie nog weer even op een rijtje wil krijgen wat er sinds 2018 in het beleidsproces aan de orde is geweest, hier een resumé. Als u dit document op de computer of tablet bekijkt, kunt u doorklikken naar de betreffende documenten, deze zijn op de website van de kerk gepubliceerd zie <https://www.pg-spvb.nl/beleid>.

1. Het begon allemaal met [de opdracht zoals de AK die in juli 2018](#) heeft geformuleerd.

2. De eerste rapportage van de commissie met [Beleidsscenario's](#) kwam uit in mei 2019. In de wandeling wordt dit rapport ook wel 'het rapport met de kruk met de drie poten' genoemd. Het is een discussiestuk over de kernwaarden van de gemeente, ontstaan na diverse gemeenteberaden in beide wijken.

3. Na een nieuwe ronde met gemeenteberaden over dit discussiestuk, is de [tussenrapportage uit augustus 2019](#) opgeleverd door de commissie, met conclusies en aanbevelingen, zoals:

- ga als wijken meer gemeenschappelijke activiteiten ondernemen (nieuwe activiteiten sowieso samen)
- ga steeds meer gemeenschappelijke diensten organiseren,
- de kernwaardes (ontmoeting met God/elkaar/de wereld) zijn overwegend in balans, met een lichte voorkeur voor uitbreiding van meer aandacht 'voor de wereld'.
- bevorder de communicatie binnen en buiten de kerk.

4. De aanbevelingen zijn onverkort door de AK overgenomen en de commissie is weer aan het werk gezet met een [vervolgopdracht uit september 2019](#).

5. In de [zomer van 2020 heeft de commissie het vervolgrapport 'Samen sterker'](#) gepresenteerd. Met adviezen over een toekomstbestendige organisatieopzet, de invulling van de predikants-vacature in de wijk Velsbroek en het handhaven van twee plekken van samenkomst tot en met in ieder geval 2025. Van dit rapport is dit lezenswaardige [artikel in het kerkblad van november 2020](#) verschenen. De kerkenraad heeft de conclusies en aanbevelingen uit het vervolgrapport onderschreven.

Samengevat:

- vereenvoudig de organisatie,
- handhaaf t/m minimaal 2025 twee 'vierplekken',
- geef financiële ruimte aan 'missionaire projecten',
- naar verwachting is 1 fulltime predikant voor Santpoort + Velsbroek vanaf 2026 voldoende

6. De beleidscommissie is bezig met het uitwerken van de [vervolgopdracht van de AK uit november 2020](#). Het rapport dat u nu leest is de uitwerking van deel A van die opdracht over de organisatievorm. Deel B van de opdracht, over de gebruiksmogelijkheden van de gebouwen, volgt later.

3. Huidige structuur

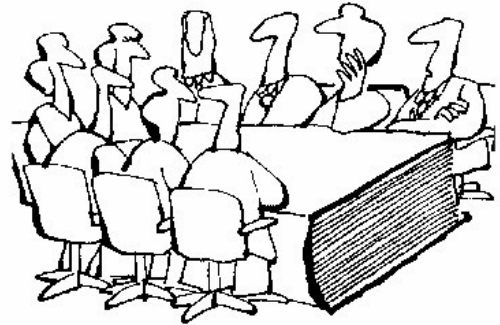
Vanaf het begin van de fusie in maart 2010 tussen Hervormd en Gereformeerd zijn we één Protestantse gemeente:

a) met 2 wijkgemeentes, ieder met een *wijkkerkenraad* (WK). Conform de kerkorde zijn de wijkgemeentes in hoge mate zelfstandig: pastoraat, eredienst en overige activiteiten worden per wijk georganiseerd onder verantwoordelijkheid van de WK.

Een kerkenraad kan commissies hebben voor bepaalde taken, bv een beroepingscommissie of liturgiecommissie.

b) met een *Algemene Kerkenraad* (AK), zoals voorgeschreven in de kerkorde. Deze staat niet 'boven' de WK's, er is alleen afgesproken dat bepaalde onderwerpen onder de bevoegdheid van de AK vallen:

- te weten de 'vermogensrechtelijke aangelegenheden', zeg maar alles wat met het *beleid* rond financiën te maken heeft, zoals goedkeuren van begrotingen, jaarrekeningen, beleggingsstatuut kaders voor financiële meerjarenplannen e.d.
 - en natuurlijk al die onderwerpen die beide wijken aangaan
- De AK wordt ondersteund door commissies, zoals op dit moment de kerkbladredactie en de Groene Werkgroep.

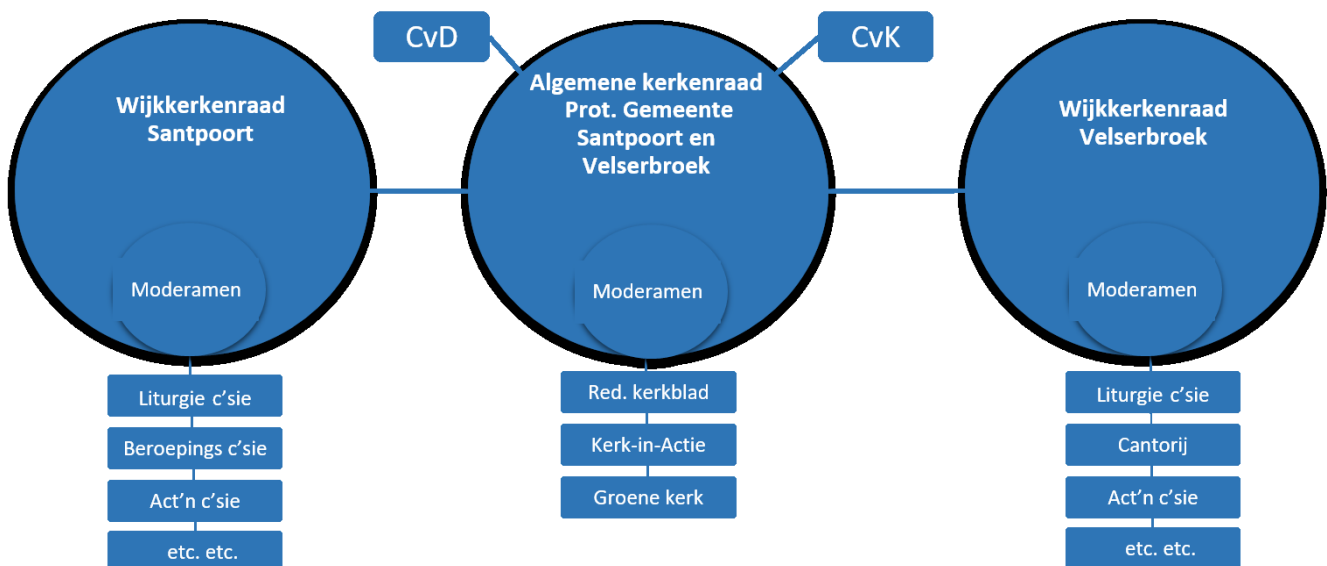
c) voor de *uitvoering* van het financiële beleid is het *College van Kerkrentmeesters* (CvK) verantwoordelijk.

Ook personeel, het archief en niet te vergeten de zorg voor de gebouwen valt onder hun hoede.

Dit college heeft geen directe link met de WK's, behalve dat zij hun financiële wensen kunnen aangeven bij het opstellen van de begroting. Natuurlijk zijn de ouderling-kerkrentmeesters wel lid van hun wijkkerkenraad (kerkrentmeesters die geen ouderling zijn, zijn geen lid).

d) diaconale taken worden door het *College van Diakenen* (CvD) behartigd. Ook dit college heeft geen link met de Wijkkerkenraden. Diakenen zijn lid van hun de kerkenraad uit hun wijk (diaconaal rentmeesters zijn geen lid van de kerkenraad)

Schematisch ziet het er momenteel zo uit:

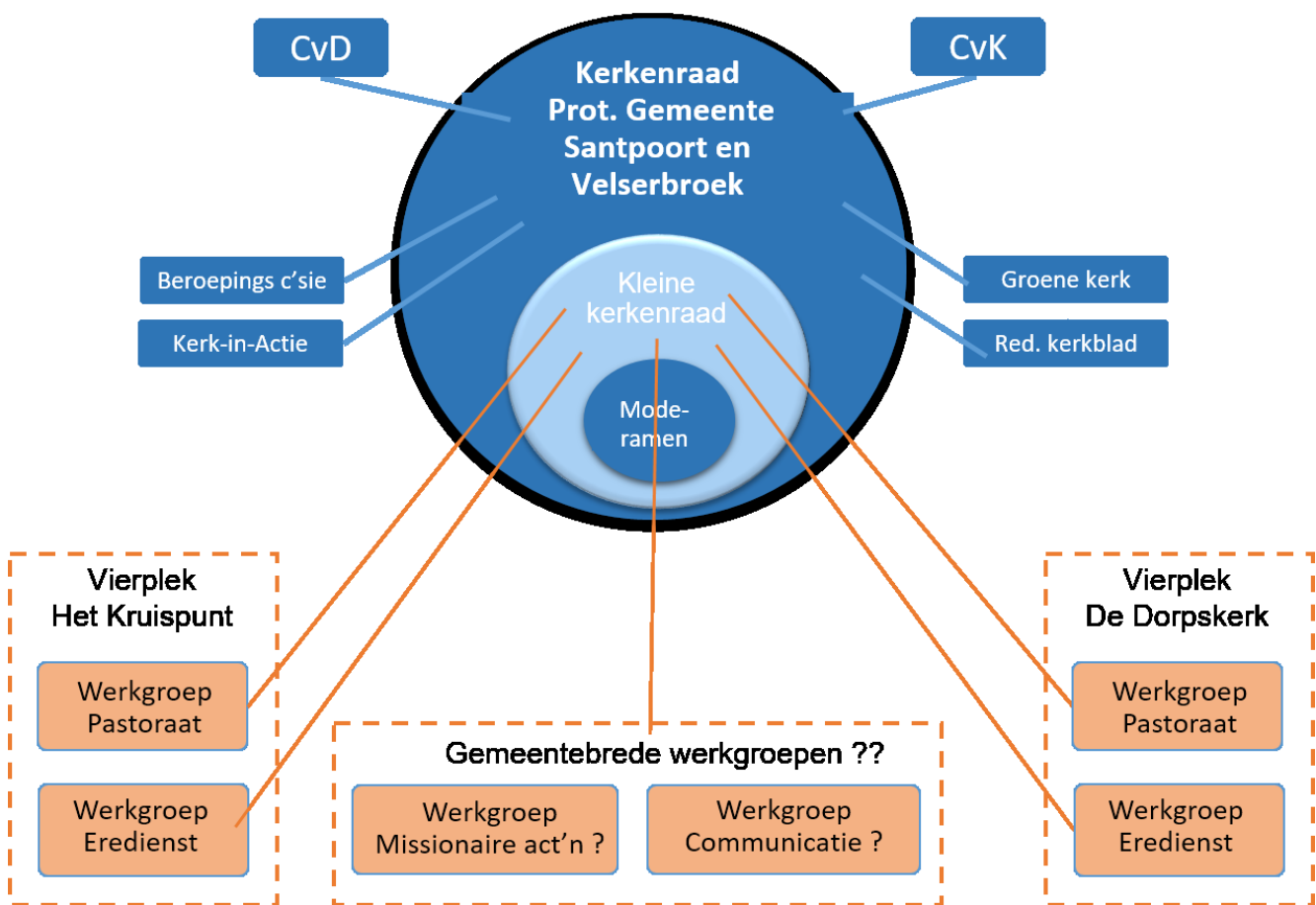

4. Voorstel nieuwe organisatiestructuur

Al vanaf de eerste Samen-op-Weg discussies heel lang geleden, tussen Hervormd – en Gereformeerd Santpoort is de organisatiestructuur een agendapunt. De nieuwe wijk Velsbroek ging logischerwijs volledig in SoW-verband van start, en later werd zelfs kerkbouw mogelijk samen met de RK parochie.

Het besef dat we nu in 2021 tegen grenzen aanlopen wordt echter breed gedragen, de tijd is rijp voor een volgende stap. De kerkorde biedt tegenwoordig ook meer mogelijkheden dan vroeger om verantwoordelijkheden te spreiden.

→ De beleidscommissie stelt daarom de volgende nieuwe structuur voor:

In de paragrafen hierna wordt het plaatje verduidelijkt.

4.1. De belangrijkste voordelen van deze nieuwe opzet

1. Er is maar één kerkenraad, discussies hoeven niet meerdere keren te worden behandeld;
2. Minder moeilijk om ambtsdragers te vinden, omdat de vergaderlast afneemt en daarnaast ambtsdragers verschillende verantwoordelijkheden/taken kunnen krijgen;
3. Het duidelijker wordt waar welke verantwoordelijkheid ligt;
4. Ook gemeenteleden een rol kunnen krijgen in de werkgroepen. Uiteindelijk ligt niet alles op het bordje van de kerkenraad, is de opbouw van de gemeente geen verantwoordelijkheid van ons allemaal?

4.2. Van 3 kerkenraden → naar 1 kerkenraad

De wijkgemeentes Santpoort en - Velsbroek houden formeel op te bestaan, en daarmee vervallen ook de beide wijkkerkenraden. We hebben één bestuur, te weten 'de kerkenraad van de Protestantse gemeente te Santpoort en Velsbroek'.

Uitgangspunt: de kerkenraad delegeert zoveel mogelijk verantwoordelijkheden. Doordat alleen de hoofdtaken bij de kerkenraad blijven, ontstaat meer ruimte voor bezinning en beleid.

De kerkenraad heeft als belangrijkste taken:

- zorg, dat wil zeggen kaders scheppen, voor de dienst van het 'Woord en de Sacramenten';
- algehele leiding geven aan de opbouw van de gemeente;
- vaststellen van het beleidsplan van de gemeente;
- vaststellen van het *beleid* rond financiën, zoals goedkeuren van begrotingen, jaarrekeningen, beleggingsstatuut, inzet van het vermogen financiële kaders e.d.;
- beroepen van predikanten;
- jaarlijks contact met commissies die door de kerkenraad zijn ingesteld, voor evaluatie/voorkijken;
- vaststellen van regelingen, b.v. welke verantwoordelijkheden aan anderen worden overgedragen.

Samenstelling: alle huidige ambtsdragers uit de beide wijkkerkenraden, circa 20 personen.

Vergaderfrequentie: 4 x per jaar. Ad-hoc besluiten kunnen via digitale weg worden afgestemd.

De **kerkenraad** houdt zich meer bezig met beleid en belangrijke onderwerpen die niet al te vaak voorkomen.

4.3. Een deel van de kerkenraad vormt de 'kleine kerkenraad'

Een zogenaamde 'kleine kerkenraad' vormt als het ware het dagelijks bestuur van de gemeente. Een andere benaming is 'breed moderamen'. Met de focus op lopende en uitvoerende zaken

Uitgangspunt: De kleine kerkenraad heeft als belangrijkste taken:

- zorgdragen voor de afstemming en communicatie met de werkgroepen;
- benoemen van kerkrentmeesters en diaconaal rentmeesters (op voordracht van CvK resp. CvD)
- jaarlijks contact met commissies die door de kleine kerkenraad zijn ingesteld, voor evaluatie en voorkijken (op dit moment zijn er geen commissies voorzien)

Samenstelling: 7 ambtsdragers, 3 die ook het moderamen vormen en 4 ambtsdragers die elk een werkgroep vertegenwoordigen.

Vergaderfrequentie: 4 x per jaar. Ad-hoc besluiten kunnen via digitale weg worden afgestemd.

De **kleine kerkenraad** houdt zich bezig met de uitvoering en coördinatie van lopende en uitvoerende zaken.

4.4. Een deel van de kleine kerkenraad vormt het moderamen

Uitgangspunt: het moderamen heeft de taak, conform de kerkorde, om:

- vergaderingen voor te bereiden, 4 van de kerkenraad en 4 van de kleine kerkenraad;
- zorgdragen voor spoedeisende beslissingen, met verantwoording achteraf;
- uitvoeren van besluiten waaraan geen actiehouder is toegekend.

Samenstelling: 3 ambtsdragers, waaronder in ieder geval een predikant. Daarnaast de voorzitter en scriba.

Vergaderfrequentie: 8 x per jaar. Ad-hoc besluiten kunnen via digitale weg worden afgestemd.

4.5. In elke wijk een Werkgroep 'Eredienst' en een werkgroep 'Pastoraat'

We blijven in ieder geval t/m 2025 twee plekken van samenkomst houden, met elk een wijkpredikant die voornamelijk in die wijk werkzaam zal zijn. Dit rechtvaardigt dat je ook dan lokaal afspreekt hoe je de eredienst en het pastoraat organiseert. Werkgroepen kunnen dit zelfstandig doen, uiteraard binnen de kaders van de afspraken met de kerkenraad.

Zo doen we recht aan de eigenheid die beide wijken nog steeds hebben. En bovendien past dit ook prima binnen de uitgangspunten van 'een lichtere kerk'.

Een **werkgroep** kan zelfstandig besluiten nemen zolang het onderwerpen betreft waarvoor de werkgroep geautoriseerd is. Een werkgroep is geen commissie.

De werkgroep *Eredienst* houdt zich per wijk bezig met de inrichting van de eredienst, de liturgie, de on-line uitzendingen, preekroosters, liturgische bloemstukken, rondbrengen liturgie, inhuren van koren, regelen dienstdoende ambtsdragers, kosters en andere vrijwilligers, koffiedienst, bloemengroet, etc.

Dat betekent ook dat een huidige liturgiecommissie zal kunnen vervallen. Een werkgroep kan overigens nog steeds een commissie ergens voor instellen, bijvoorbeeld voor het organiseren van een startzondag.

De werkgroep *Pastoraat* organiseert per wijk het bezoekwerk, kerstattenties, individuele pastoraat e.d. Dat zijn allemaal zaken die voorlopig nog per plek van samenkomst worden georganiseerd.

Door goede afspraken over de verantwoordelijkheden en communicatie, moet worden **voorkomen** dat werkgroepen als een soort '**mini-wijkkerkenraad**' gaan functioneren. Hier ligt een taak voor de kleine kerkenraad.

4.6. Alle overige activiteiten worden gezamenlijk georganiseerd.

Zo zou je kunnen denken aan:

- een werkgroep *Communicatie* die op een uniforme wijze de communicatie binnen en buiten de kerkelijk gemeente verzorgt. We hebben al meerdere keren besloten dat dit onderwerp meer aandacht vereist. Het belang wordt alleen maar groter: de website, het kerkblad, sociale-media, YouTube, lokale pers zijn belangrijk voor onze kerntaak. Ook zou ICT-ondersteuning bij deze werkgroep kunnen worden ondergebracht.
- een werkgroep *Missionaire activiteiten* die kan helpen om deze activiteiten in de gemeente te organiseren en te promoten. Of een uitgebreidere werkgroep *Vorming, Toerusting en Missionaire activiteiten* waarin ook cursussen, kringen, jeugd- en jongerenwerk zijn ondergebracht.

De werkgroepen worden organisatorisch aan de kleine kerkenraad gekoppeld. Idealiter vervult een ambtsdrager de rol van intermediair. En anders moet er een goed verslaglegging zijn van activiteiten.

4.7. Er blijven nog commissies over

Een commissie kan niet zelfstandig besluiten nemen, en is altijd verantwoording schuldig aan de 'opdrachtgever'. Voorbeeld is een beroepingscommissie, die wel een kandidaat kan voorstellen, maar er niet over kan besluiten.

Er zijn drie bestaande commissies die aan de 'grote' kerkenraad verbonden blijven:

- commissie Groene Kerk
- commissie Kerk-in-Actie
- en de Redactie kerkblad

5. Tijdpad 'hoe-nu-verder'

De beleidscommissie stelt zich de volgende route voor:

1. Dit rapport wordt besproken in beide wijkkerkenraden en de Algemene kerkenraad. Zo mogelijk fysiek en in een gezamenlijk overleg van de drie kerkenraden. De commissie kan een presentatie verzorgen.

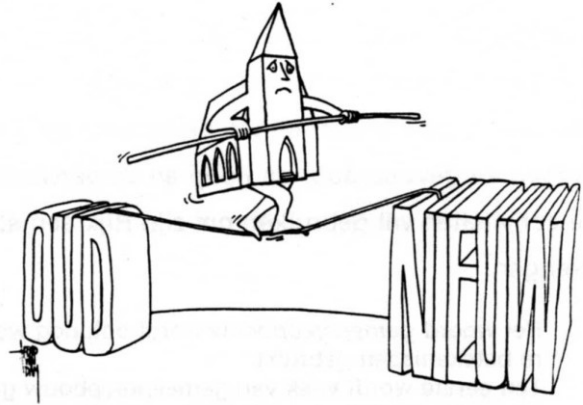
2. We gaan met elkaar in discussie:

- is het concept met een kerkenraad, kleine kerkenraad, werkgroepen en mogelijk commissies duidelijk?
- wat vinden we van dit voorstel, waar zien we positieve punten en waar zien we haken en ogen?
- zijn er nog aanpassingen wenselijk?

3. Als er voldoende duidelijkheid is, kan de beleidscommissies een volgende stap maken:

- maken van een concept nieuwe 'Plaatselijke regeling' inclusief kaders voor de diverse organen. Voor het slagen van de nieuwe opzet is het van groot belang om naar maximale duidelijkheid te streven.
- na hernieuwd overleg op kerkenraadsniveau wordt ook de gemeente geraadpleegd. De vorm moeten we met elkaar bepalen, hopelijk weer fysiek.

4. Wat de commissie betreft zou invoering per 1 januari 2022 mogelijk moeten zijn.

6. En in 2026 wordt het weer anders

De voorstellen uit dit rapport zijn in grote lijnen niet nieuw en sluiten aan bij onze eerdere 'zomerrapportage' van vorig jaar. Het is ook een tussenstap, want naar verwachting zal in 2026 het beeld weer anders zijn. Dan hopen we een stap verder te zijn met het nadenken over hoe het verder moet met onze gebouwen. Er is geen enkele optie bij voorbaat uitgezonderd.

Dit voorstel is in onze beleving een logische stap in een proces dat verder gaat.

Met de 'lichtere kerk' zoals nu voorgesteld slagen we er hopelijk in om met elkaar Gods kerk in Santpoort en Velsbroek levenskrachtig te houden. Gelukkig staan we er niet alleen voor!

